

باسمه تعالی

شرح دعای روز سیزدهم ماه رمضان از آیت الله مجتهدی

◆ متن و ترجمه دعای روز سیزدهم ماه مبارک رمضان:

اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي فِيهِ مِنَ الدَّنَسِ وَالْأَقْدَارِ وَصَبِّرْنِي فِيهِ عَلَى كَائِنَاتِ الْأَقْدَارِ وَوَقِّفْنِي فِيهِ لِلتَّقَى وَصُحْبَةِ الْأَبْرَارِ بِعَوْنِكَ يَا قَرَّةَ عَيْنِ الْمَسَاكِينِ؛^۱

خدایا! در این روز مرا از پلیدی و کثافات پاک ساز و بر حوادث خیر و شر قضا و قدرت، صبر و تحمل عطا کن و بر تقوا، پرهیزکاری و مصاحبت نیکوکاران موفق دار. به یاری خود، ای مایه شادی و اطمینان خاطر مسکینان!

◀ از دعای مجیر غافل نشویم:

روز سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم ماه مبارک رمضان از دعای مجیر^۲ غفلت نکنیم؛ مضامین دعای مجیر انسان را به کمال می‌رساند؛ فکر نکنیم که دعا خواندن فقط برای ثواب است؛ دعا برای کمال انسان است.

◆ اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي فِيهِ مِنَ الدَّنَسِ وَالْأَقْدَارِ؛

◀ مؤمن خوش بو است:

خدایا مرا از کثافات و پلیدی گناه پاک کن؛ منظور از کثافات؛ چرک گناه و معصیت است؛ انسان اگر اهل معصیت بود، بوی بد می‌گیرد؛ انسان مؤمن خوش بو است. جناب اویس قرن^۳ وقتی به ملاقات رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) آمده بود فضای منزل رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) را معطر کرده بود^۴ و این به خاطر ایمان او بود؛ (چون مادرش منتظر او

^۱ بحار الأنوار، ج: ۹۵، ص: ۳۷.

^۲ بلد الامین، ص ۶۲؛ مفاتیح الجنان.

^۳ اویس قرن یکی از زهاد ثمانیه است که شبی را به رکوع و شبی را به سجده می‌گذرانید. آن قدر تابش نور حقیقت در دل او اثر گذارده بود که با آنکه خدمت رسول الله نرسیده بود چنان اتصال باطنی داشت که وقتی که دندان پیامبر در احد شکست، دندان او در وطن خود شکست.

شغلش شترچرانی بود و ارتزاقش از آن بود. مادری داشت که بسیار به او علاقه مند بود. از مادر اجازه خواست که رخصتش دهد تا به خدمت رسول الله برسد. مادر نیمروز به او اجازه داد که در مدینه خدمت پیغمبر برسد و زیاده توقّف نکند، و اگر پیغمبر در مدینه نبود مراجعت نماید. اویس به سوی مدینه آمد و از رسول الله تفحص کرد، گفتند پیغمبر در مدینه نیست. یکی دو ساعت توقّف نموده روی اطاعت امر مادر مراجعت کرد. چون حضرت به مدینه مراجعت کردند، فرمود: این نور کیست که در این خانه می‌نگرم؟! گفتند: شتربانی که اویس نام داشت آمد و باز شتافت. حضرت فرمودند: در خانه ما نور خود را به هدیه گذاشت و رفت.

در «بحار الأنوار، ج ۴۲، ص ۱۵۵؛ سفینه البحار، ج ۱، ص ۵۳»: چنین نقل شده است که رسول خدا می‌فرمود: بوهای خوش بهشت از جانب قرن به مشام می‌رسد. چقدر اشتیاق دیدار ترا دارم ای اویس! آگاه باشید: هر کس او را زیارت کرد سلام مرا به او برساند. سؤال شد ای رسول خدا مگر اویس قرن کیست؟ فرمود: شخصی است که اگر از شما پنهان بماند گویا کسی را گم نکرده‌اید و اگر در میان شما باشد چندان به او اعتنائی نمی‌کنید و بهاء نمی‌دهید. به واسطه شفاعت او در روز قیامت همانند تعداد افراد قبیله ربیع و مضر به بهشت می‌روند. به من ایمان آورده است درحالی که مرا ندیده و در رکاب خلیفه من امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام در جنگ صفین به شهادت خواهد رسید.

«منبع: انوارالملکوت، ج ۲، ص ۲۶۳ الی ۲۶۴؛ علامه سید محمدحسین طهرانی»

^۴ مجموعه ورام (تنبیه الخواطر)، ج ۱، ص ۱۵۴. «إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ [صلی الله علیه و آله و سلم] قَالَ إِنَّي لَأَجِدُ نَفْسَ الرَّحْمَنِ مِنْ جَانِبِ الْيَمَنِ»

بود، و پیامبر نیامد، رفت پیش مادرش، اطاعت مادر واجب و زیارت پیامبر مستحب؛ مردم باید تکلیف خودشان را بدانند. بدون اجازه مادر و پدر و یا همسر به سفرهای زیارتی نباید بروند) ماه رمضان ماه شستشوی از گناهان و بدیهاست.

◀ ماه رمضان، ماه شستشوی باطن:

مرحوم شیخ علی اکبر برهان؛ استاد من حدود ۶۰ یا ۶۵ سال پیش بر روی منبر می گفتند: در سابق که آب حوضها را می کشیدند؛ چند روز بعد؛ آنها را پراز آب می کردند و علت آن این بود که بوی تعفن حوض از بین برود. الان حال من و شما هم همین طور است، در طول سال انواع غذاهای حرام و شبهه ناک خورده ایم؛ الان، غذای پاک واقعی کم پیدا می شود؛ ما در زمانی به دنیا آمده ایم که همه چیز شبهه ناک است. ماه رمضان برای شستشوی باطنی است و باید غذای حلال بخوریم تا دعاهای ما مستجاب شود. «دنس و اقدار» یعنی کثافات و پلیدی گناه؛ چون گناه آدم را کثیف می کند

◀ چگونه زنگار قلب را از بین ببریم؟

چندی پیش در مشهد جوان از من سؤالی کرد و پرسید: اگر آهن زنگ بزند با وسایلی زنگ آن از بین می رود یا اگر لباس چرب می شود با پاک کننده پاک می شود. بعد پرسید آیا دواپی دارید که زنگار قلب را از بین ببرد؟ گفتم: سحرها قرآن بخوان زنگ دل را از بین می برد یک صفحه دو صفحه، روایت داریم: قلب انسان زنگ می زند همان طوری که آهن زنگ می زند، پس جلاء بدهید قلبتان را به طول استغفار و قرائت قرآن^۶ و هفتاد استغفار بعد از نماز و دیگر این که دست بر سر یتیم بکشید^۷ و دستگیری و کمک کند.

◆ وَ صَبْرِنِي فِيهِ عَلَى كَائِنَاتِ الْأَقْدَارِ؛

خدایا مرا بر قضاء و قدرت راضی بفرما؛

ممکن است مقدر باشد کسی نزدیکانش را از دست بدهد؛ یا همسایه بد نصیب او شود... و این مسائل برای انسان دشوار است، لذا از خدا درخواست می کنیم که خدایا مرا بر تقدیر خودت (مسائل دنیوی) صابر قرار بده. «کائنات الاقدار» یعنی قضاء و قدر حتمی الهی؛ هر کسی در لوح محفوظ قضاء و قدری دارد و نمی داند که صلاح او در آن امر است.

◀ آنچه پیش می آید به صلاح ماست:

استاد ما حاج شیخ علی اکبر برهان می گفت که فرزند سه ساله ای داشتم که از دنیا رفت؛ من خیلی ناراحت بودم تا این که یک شب در خواب دیدم فرزندم بزرگ شده است و نااهل است؛ همه می گفتند این پسر نااهل، فرزند شیخ علی اکبر برهان است و آبروی من را برده بود؛ از خواب که بیدار شدم خدا را شکر کردم بر این پیش آمد، پس گرفتاریها به صلاح و خیر ماست.

^۶ ارشاد القلوب، ترجمه رضایی، ج ۱، ص ۱۹۱.

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود که: همانا این دلها زنگار می گیرد همان طوری که آهن زنگار می گیرد و همانا جلای دلها به خواندن قرآن است.

^۷ نصابیح، ص ۲۱۹؛ آیت الله مشکینی؛ ترجمه احمد جنتی.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم): پنج چیز دل را صفا دهد و سختی قلب را برطرف کند: همنشینی علماء، دست به سر یتیم کشیدن، نیمه شب استغفار کردن، و کم خوابیدن شب و روزه.

◀ شعر:

دل بی غم در این عالم نباشد
اگر باشد بنی آدم نباشد

یکی از اساتیدم می گفتند: اگر یک روز گفتی که من غصه‌ای ندارم، بدان که اجلت نزدیک است؛ اگر می‌گویی دخترانم ازدواج کرده‌اند و پسرانم همسر اختیار کرده‌اند و بدهکاری اصلاً ندارم و... من اصلاً غصه‌ای ندارم، بدان که امروز؛ فردا می‌میری و دنیا طوری است که هر کسی باید یک ناراحتی در زندگی‌اش داشته باشد.

سید بن طاووس به فرزندش می‌گوید؛ پسرم خانه که می‌سازی، بگذار یک گوشه‌اش خرابه باشد.

◆ **و وَفَّقْنِي فِيهِ لِلتَّقَى؛**

خدایا من را موفق به تقوی کن

◀ **فلسفه روزه، تقوی است:**

و تقوی به معنی، این است که اگر کسی از اعمال ما باخبر شود، طوری زندگی کرده باشیم که ناراحت نشویم و اصلاً فلسفه روزه هم تقوی است «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ»^۷ این یک ماه؛ اوقات تمرین تقوی است.

◆ **و صُحْبَةَ الْأَبْرَارِ؛**

این مورد هم دعای مهمی است؛ «صحبة الابرار» یعنی خدایا مرا با خوبان همنشین کن. ابرار یعنی نیکان.

◀ شعر:

همنشین تو از تو به باید
تا تو را عقل و دین بیفزاید

با بدان کم نشین که صحبت بد
گر چه پاکی تو را پلید کند

آفتاب بدین بزرگی را
لکه ابر ناپدید کند

^۷ سوره بقره، ۱۸۳.

ترجمه: ای افرادی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما نوشته شده، همان گونه که بر کسانی که قبل از شما بودند نوشته شد؛ تا پرهیزکار شوید.

◀ شعر:

مار بد تنها همی بر جان زند
یار بد بر جان و بر ایمان زند[^]

◀ مراقب همنشین باشید:

طلبه‌ای بود که رفاقت خود را با دوستش به هم زد به خاطر این که دید ایشان موقع ورود به مسجد اول با پای چپ وارد می‌شود، به او گفت شما اهل مراعات مستحبات و مکروهات نیستید! در قدیم خیلی به این امور دقت داشتند و بنده یادم است اگر کسی دنبال هم بحث می‌گشت اگر آن طلبه اهل نماز شب نبود کسی با او مباحثه نمی‌کرد. دوست خیلی مؤثر است، لذا مراقب همنشینت باشید. من رمز موفقیتیم دوست خوب بود از بچگی دوست‌های خوب انتخاب می‌کردم. شما هم دقت کنید.

◆ بِعَوْنِكَ يَا قُرَّةَ عَيْنِ الْمَسَاكِينِ!

خدایا به کمک و یاری خودت این چهار دعای من را مستجاب کن، ای کسی که روشنی چشم فقرا هستی.

چهار دعای استخراج شده:

۱. از کثافات گناه پاکم کن. ۲. صبر بر قضا و قدر الهی (مثل داغ اولاد) ۳. به تقوی و پرهیزگاری موفقم کن ۴. همنشینی با نیکان.

[^] مولوی جلال‌الدین محمد بلخی (ره) گفته است:

مار بد جانی ستاند از سلیم
یار بد آرد سوی نار مقیم